

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ
ԿՈՆԴԱԿԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԵՐԻ
ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹՎ**

ՔՐԻՍՏՈՍԱԽԱՆԴ ՍԻՐՈՑ ՈՂՋՈՑՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ Տ. Տ. ԽՈՐԵՆԱՅ ԱՌԱՋՆՈՑ
ԵՒ ԱԹՈՌԱԿՅԻՆ ՆՈՐԱ Տ. Տ. ԳԱՐԵԳՆԻ Բ-Ի, ՊԱՏՐԻԱՐԷԻՆ ՀԱՅՈՑ
ՍՐԲՈՑ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Տ. ԵՂԻՇԷԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ, ՊԱՏՐԻԱՐԷԻՆ
ՀԱՅՈՑ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՑ Տ. ԾՆՈՐՀՔԱՅ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ,
ՀԱՄՐԸՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ,
ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ. ԵՒ ՍԱՐԿԱԽԱԳԱՑ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ
ԺՈՂՈՎՈՑ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԵՒ ՊԱՇՏՏՈՆԵՒՑ ԵՒ
ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Հիմաւորց մայր երկիրը Հայոց, այս տարի նոյեմբերին բոլորում է վաթսուն տարիները իր նոր պետականութեան, Հայկական Խորհրդային Հանրապետութեան:

Մօտ երեքհազարամեայ մեր պատմութեան հորիզոնի վրայ, վերջին վաթսուն տարիները հանդիսացան մի ժամանակաշրջան՝ հայ պետութեան վերականգնման ու անվտանգ գոյատևման, լայնատարած քաղաքաշինութեան, տնտեսական արմատական ծաւալում վերակառուցման, գիտութիւնների ու ազգային մշակոյթի ծաղկման՝ խաղաղութեան ու անվտանգութեան պայմաններում: Մի ժամանակաշրջան, ինչպիսին քիչ անգամներ տեսել էր բազմաշաբաթ հայ ժողովուրդը իր պատմական մայր հողի վրայ:

Վերջին վաթսուն տարիների հայրենական նուաճումները, փայլուն կերպով ցոյց տուեցին թէ հայ ազգը կարող է հպարտ լինել ոչ միայն անցեա-

լից ժառանգած իր անկորնչելի արժեքներով, այլև իր ստեղծած մոր կեանքով ու մոր արժեքներով, որոնք աննախատեսելի չափերով հարստացրին հայ ստեղծագործ մտքի ու հոգու զանազանը:

Վերածննդի այս շրջանում, հայաստանցի ժողովուրդը չնմանուեց Աւետարանի այն ծառային, որ իրեն տրուած քանքարները միայն պահել-պահպանել գիտեցաւ, այլ նմանուեց այն միւս ծառային, որ կարողացաւ իր ստացածը, իր ունեցածը անեցնել. բազմապատկել, որով և արժանի դարձաւ Յիսուսի գովասանքին՝ «զի ամենայնի որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի» (Մատթ. ԻԵ՝ 29):

Այս վաթսուն տարիների ժամանակահատուածում հայաստանցի ժողովուրդը, ազատուած հազար տարիների գերութիւնից, ցրումից ու քայքայումից, դարձաւ՝ իր մայր հողի վրայ ապրող ու զարգացող ազգութիւն, օժտուած սեփական պետական կառոյցով ու ղեկավարութեամբ, իր ազգային դրօշով ու լեզուով, ոգեշնչուած անցեալի արժեքներով ու ապագայի վառ երազանքներով:

Այս շրջանում է որ Արևելահայաստանը քառապատկեց իր ազգաբնակչութեան համրանքը և ստեղծեց իր մոր քաղաքամայր Երևանը, այժմ աւելի քան մէկ միլիոն բնակիչներով:

Այս վաթսուն տարիներին հիմնուեցին ու ծաղկման հասան՝ Գիտութիւնների Ակադեմիան, Պետական Հայալսարանը, Մատենադարանը, Աստղադիտարանը և բազում գիտական, կրթական ու գեղարուեստական հաստատութիւններ: Նոր Հայաստանը հայ ժողովրդին ու պատմութեանը սլար, գնեց՝ Յովհաննէս Բաղրամեան, Վիկտոր Համբարձումեան, Հրաչեայ Աճառեան, Ալեքսանդր Թամանեան, Մարտիրոս Սարեան, Արամ Խաչատուրեան, Եղիշէ Չարենց, Պարոյր Սևակ:

Այս վաթսուն տարիներին բարձրացան յուշարձանները Վարդան Մամիկոնեանի, Ծիծեռնակաբերդի և Սարդարապատի:

Նոր Հայաստանի արևի տակ իր վերածնունդն է ապրում նաև մեր Մայր Եկեղեցին, հոգևոր կեանքի զարթոնքով, տասնեակ պատմական յուշարձան վանքերի ու եկեղեցիների վերանորոգումով և յատկապէս Սուրբ Էջմիածնի աննախընթաց շքեղացումով:

Մեր օրերի հայ մարդու ազգային խղճի տենչանքն է, որ վերածնուած Հայաստանը, հպարտ ու ինքնավստահ կանգնած վաթսուն տարիների սեմին, իր հայեացքը ուղղած դէպի ապագան, նոյն ստեղծագործ եռանդով շարունակի իր յայտնական երթը, եղբայրական ազգութիւնների առաջին շարքերում, ապահովութեան ու խաղաղութեան մոր պայմաններում, քալլ առ քալլ հասնելու կամեցողութեամբ՝ իր արդար սպասումների բարձունքին:

Մեր օրերի հայկական պետութիւնը միակ իրական ու ամրակոտ պատուանդանն է հայոց հայրենիքի ու ազգի գոյատևման, և միակ ճշմարիտ գրաւականը նրանց ապագայ Է՛լ աւելի պայծառ ճառագայթումին:

Այո՛, «անցան վշտի դարերն հայոց», եկաւ «հանութ կեանքի արշալոյսը վառ հագած» և հայոց «քաջ որդոց սուրբ արիւնով» ծնունդ առաւ մի մոր հայրենիք, հզօր հայրենիք, լոյսի հայրենիք, լոյսի հայրենիք:

Հայեր, մայր երկրից և բոլոր երկրներից, միացէ՛ք այսօր հոգով ու սրտով և փա՛ռք տուէք նախախնամողն Աստծուն, անցնող վաթսուն տարիների համար, և աղօթեցէ՛ք որ հայրենական վերածննդի ու ծաղկման տարիները անվերջ շարունակուեն, որ ամէն տեսակի փորձութիւններ ու վտանգներ հեռու մնան մեր հայրենիքի սահմաններից, որ այլևս երբեք չար

ձեռքեր չքանդեն Տունը Հայոց, որ այլևս արցունք չտեսնեն մեր մայրերի և քույրերի աչքերը, որ Հայաստանը յաւիտ մնայ կանգուն ու անասան, շէն ու խաղաղ, և հայոց սեղանների վրայ միշտ առատ լինեն՝ հացն ու լոյսը, երգն ու աղօթքը, որ հայաստանցին ամէն առաւօտ իր հարեանին ողջունի աւանդական «բարի լոյս»-ով:

Նոր Հայաստանը, ապրող, շնչող ու ծաղկող Հայաստանը, վաթսուն տարեկան է՝ «Հազար շեփոր հնչեն թող այս առաւօտ»:

Օրհնութիւն և լոյս և խաղաղութիւն մեր վերածնունդ հայրենիքին, յաւերժական Մայր Հայաստանին:

Արդ, ջերմ սրտով հրաւեր ենք կարդում, որ առաջիկայ նոյեմբեր ամսին, Հայաստանեայց առաքելական բոլոր եկեղեցիներում մատուցուեն գոհաբանական մաղթանքներ վասն անասանութեան և յաւերժ ծաղկման ամենայն Հայոց մայր Հայրենիքի:

«Աստուած յուսոյ լի արասցէ զձեզ ամենայն խնդրութեամբ և խաղաղութեամբ. առաւելով ձեզ յուսով զօրութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ»: Ամէն:

Կալօթե Պ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուա կոնդակս ի 22 մայիսի
1980 փրկչական ամի,
եւ ի տումարիս Հայոց ՌՆԻԹ,
ի մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի
1020

